

“Fysieke en sociale veiligheid gaan hand in hand”

Bij Onderwijsgroep Tilburg, een grote onderwijsinstelling met meerdere locaties en duizenden leerlingen, grijpen per locatie georganiseerde bhv-teams snel in bij incidenten. Maar niet alleen fysieke, ook sociale veiligheid krijgt veel aandacht. Het doel: komen tot een sluitende veiligheidscultuur. “Studenten en medewerkers moeten zich te allen tijde veilig kunnen voelen.”

“Per school hebben we een passend veiligheidsarrangement, waarbinnen ook de bedrijfshulpverlening en de crisisorganisatie een plek krijgen”

BERRY BEUKMAN

meerdere locaties. De locatie Stappegoor is een van de drie grote locaties, met meerdere scholen.”

Fysieke veiligheid

Meer dan tienduizend jonge leerlingen en studenten, die in sommige gevallen aan de slag gaan met grote apparaten en machines: gaat dat goed? Over het algemeen zeer zeker, vertelt Beukman. “Fysieke veiligheid en preventie zijn volledig ingebed binnen de afzonderlijke lesprogramma’s. De risico’s van de diverse machines en werkprocessen zijn in kaart gebracht op basis van een risico-inventarisatie & -evaluatie. Voordat studenten zelfstandig op een machine aan de slag gaan, krijgen ze een uitgebreide werkinstructie en ontvangen ze de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen. Sowieso worden alle machines, bijvoorbeeld die voor houtbewerking, regelmatig gekeurd. In die zin voldoen we volledig aan de wettelijke eisen.” Incidenten waarbij de bhv in actie komt hebben doorgaans betrekking op brandmeldingen en valincidenten, maar ook op sportblessures. “Sportlessen worden gegeven op elke school. En uiteraard komen sportblessures ook voor bij de School voor Sport & Bewegen; dat is nu eenmaal inherent aan het vak.” Op strategische plekken in de afzonderlijke gebouwen zijn hulpmiddelen te vinden voor de eerste hulp bij ongelukken. “Denk daarbij niet alleen aan AED’s, maar ook aan zaken als verband en pleisters. Bij sommige scholen worden die basismiddelen – afhankelijk van het soort lessen dat er plaatsvindt – aangevuld met specifieke hulpmiddelen. Bij Sport & Bewegen gaat het dan bijvoorbeeld om *icepacks*, bij de horeca-opleidingen om een *burnkit*, en bij opleidingen waarbij gelast wordt om een oogdouche. Verder is op elke locatie standaard achter de balie een bhv-kast geplaatst. Naast ehbo-middelen kunnen de bhv’ers daarin snel alles vinden wat nodig is bij een ontruiming, zoals hesjes en een megafoon.”

Voldoende bezetting

In totaal telt de Onderwijsgroep Tilburg zo’n 180 actieve en getrainde bhv’ers. Moeite om mensen te werven heeft Beukman niet. “We verkeren in de

Het is elke dag een drukte van belang in onderwijsgebied Stappegoor in Tilburg-Zuid. Op deze vierkante kilometer zijn niet alleen een groot bioscoopcomplex, een zwembad en een moderne ijsbaan te vinden, ook diverse onderwijsinstellingen voor (middelbaar en hoger) beroepsonderwijs hebben hier een plek gevonden.

Het ROC Tilburg is een van die instellingen. Deze school voor middelbaar beroepsonderwijs valt onder de Onderwijsgroep Tilburg, schetst veiligheidsadviseur *Berry Beukman*. “De Onderwijsgroep Tilburg is een grote stichting voor vmbo – voor leerlingen tussen de 12 en 16 jaar – en mbo, voor studenten van 16 jaar en ouder. In totaal vallen onder de stichting zo’n 13.000 studenten en 1.300 medewerkers. Die zijn dan weer verdeeld over

gelukkige omstandigheid dat er doorgaans ruim voldoende nieuwe aanwas is; sowieso worden alle facilitair medewerkers standaard bhv-opgeleid. Wél is het een uitdaging om op elke locatie, vijf dagen per week, te zorgen voor voldoende bezetting. Omdat het om zoveel verschillende locaties gaat, is de bezetting een zaak voor het plaatselijke bhv-team zelf. Ook regelt het team zelf de achtervang als er onverhoopt een keer geen ontruimingsleider aanwezig is.” Bij incidenten kunnen medewerkers en studenten alarm slaan via het interne alarmnummer. Er hangen alarmkaarten in elke ruimte; daarnaast staat er bij elke balie een rode telefoon waarmee rechtstreeks contact kan worden gelegd met de centrale. Oefenen met ontruimen gebeurt minstens één keer per jaar, vertelt Beukman. “Afhankelijk van de specifieke omstandigheden op een bepaalde locatie – sommige oudere gebouwen zitten doorgaans complexer in elkaar dan nieuwbouw – kan er naar wens uiteraard vaker geoefend worden. Verder neemt elke bhv’er en ontruimingsleider één keer per jaar deel aan een praktijkdag én volgen ze een e-learning. Op die manier blijven hun vaardigheden op peil.”

Middenin de maatschappij

Het moge duidelijk zijn: fysieke veiligheid neemt een belangrijke plek in binnen het veiligheidsbeleid van de Onderwijsgroep. Maar minstens zo belangrijk is de sociale veiligheid, benadrukt Beukman. “We voelen het als onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om elke student, ongeacht afkomst of achtergrond, goed en laagdrempelig onderwijs te bieden. De school staat immers middenin de maatschappij. Dat betekent óók dat de maatschappij soms van buiten de school binnenkomt. Pesten, discriminatie, agressie, radicalisering, sexting: het zijn zaken waarmee wij af en toe te maken krijgen.” Ook op het gebied van sociale veiligheid zoekt Onderwijsgroep Tilburg het vooral in preventie, schetst Beukman. “Onze insteek is ‘geen beveiliging, tenzij...’. Liever dan investeren in camera’s en andere fysieke beveiligingsmaatregelen, streven we ernaar om gewenst gedrag te bevorderen. Dat doen we

door onderwerpen als pesten en sexting in de klas bespreekbaar te maken en studenten bewust te maken van de mogelijke gevolgen ervan. We merken dat daar een preventieve werking vanuit gaat. Voor incidenten waarbij snel optreden gewenst is – zoals het plotseling overlijden van een student of vermoedens van huiselijk geweld – zijn bovendien uitgebreide handelingsprotocollen opgesteld. Áls er iets gebeurt, weten we hoe we snel kunnen handelen.”

Menukaart

Om de bestaande veiligheidssituatie en -risico’s scherp in beeld te krijgen, ontwikkelde de Onderwijsgroep – samen met security- en crisisadviesorganisatie Dutch Risk – recent een veiligheidscyclus. Per afzonderlijke school wordt er jaarlijks gekeken naar de actuele veiligheidsbehoeftes, worden incidenten geïnventariseerd, en worden de bestaande risico-analyse en de daaruit voortvloeiende veiligheidsmaatregelen waar nodig aangepast. Scholen kunnen daarbij kiezen vanaf een zogenoemde menukaart, die betrekking heeft op vier hoofdonderwerpen: sociale veiligheid, locatieveiligheid, flexibele veiligheid en schoolveiligheid (zie kader). “In gesprek met de schooldirectie bepalen we elk jaar weer wat er aan inzet en middelen nodig is voor het komende jaar”, schetst Beukman. “Zo komen we per school tot een passend veiligheidsarrangement, waarbinnen uiteraard ook de bedrijfshulpverlening en de crisisorganisatie een plek krijgen.”

De keuzes die een schooldirectie hierin maakt zijn niet vrijblijvend, benadrukt Beukman. “Er moet een heldere link zijn tussen een maatregel en het onderliggende risico. We stimuleren directies om te focussen op preventie; als het risico kleiner wordt of zelfs verdwijnt, kan de bijbehorende maatregel ook worden afgebouwd. Op die manier werken we voortdurend aan een sluitende veiligheidscultuur en creëren we per locatie een optimaal veilige leer- en werkomgeving, waarin iedereen zich prettig voelt. En dát is waar het uiteindelijk om draait.” JP //

MENUKAART VOOR INTEGRALE VEILIGHEID

De ‘menukaarten’ waarop scholen zich kunnen baseren voor de inrichting van het integrale veiligheidsbeleid, hebben betrekking op vier onderwerpen:

- **Sociale veiligheid:** bejegening, toezicht, bhv en crisisorganisatie.
  - **Locatieveiligheid:** organisatorische, technische en bouwkundige maatregelen.
  - **Schoolveiligheid:** voorlichting en bewustwordingscampagnes.
  - **Flexibele veiligheid:** opschaling, opvang en respons.
-